

Handläggare
Christina Koistinen
Telefon: 0850812196

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
20 februari 2020

Svar på remiss om Objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice - En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda.

Remiss från kommunstyrelsen dnr 2019/1280

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har haft uppdraget att i samarbete med stadsdelsförvaltningarna ta fram en modell för att begränsa möjligheterna till anhörig- och objektanställningar inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. En tidigare genomförd utredning visade brister gällande insyn, dokumentation, uppföljning och möjligheter att framföra klagomål i ärenden där anhöriga var anställda.

Den föreslagna modellen syftar till att kvalitetssäkra insatserna ledsagning/avlösning och förutsättningarna för att insatserna utförs på ett rättssäkert sätt. Brukarperspektivet beaktas genom att den enskildes synpunkter tydligare kan fångas upp och krav på kompetens i utförandet säkerställer att syftet med insatsen uppnås. Anställning av anhörig kan enligt modellen godkännas om det finns synnerliga skäl, vilka bedöms av berörd enhetschef.

Förvaltningen anser att det är positivt att möjligheten till anhöriganställningar begränsas. Det behöver tydliggöras i stadens riktlinjer hur bedömningarna ska ske om en anhörig behöver anställas och vad som är synnerliga skäl. Begränsning av anhöriganställning/objektanställning föreslås omfatta förälder, barn eller andra släktingar. Förvaltningen anser att begränsningen skulle kunna utvidgas till att omfatta även vänner till brukaren.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice - En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda” till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 21 februari 2020.

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, stadsledningskontoret, HSO Stockholms stad, Kommunal Stockholm, Vision Stockholms stad och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab i samarbete med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 10 februari och i rådet för funktionshindersfrågor den 11 februari 2020.

Ärendet

Socialnämnden fick i stadens budget år 2017 i uppdrag att utreda objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. I utredningen konstaterades flera brister gällande insyn, dokumentation och uppföljning i ärenden där anhöriga var anställda jämfört med övriga ärenden. Utredningen visade också att möjligheten att framföra klagomål var begränsad och att arbetsmetoderna var otydliga. Utifrån detta resultat har socialförvaltningen haft i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsförvaltningarna ta fram en modell för att begränsa möjligheterna till anhörig- och objektanställningar. Denna modell har arbetats fram i samverkan mellan socialförvaltningen, representanter från stadsdelsförvaltningarna, juridiska avdelningen och stadens funktionshinderombudsman.

Äldrenämnden har tidigare utrett anhörig- och objektsanställningar inom hemtjänsten vilket resulterade i ett fullmäktigebeslut om att upphöra med anhörig- och objektsanställningar inom hemtjänsten från år 2017. Avstämning av den nu föreslagna modellen inom funktionshinderområdet har gjorts med äldreförvaltningen.

Definitionen av anhöriganställning innebär att brukarens förälder, barn eller andra släktingar anställs för att utföra insatser för den enskilde. Det är inte nödvändigt att de båda delar hushåll.

Förslag på modell för att begränsa anhöriga som anställda
Socialförvaltningen har tagit fram en modell för hur anhöriga som anställda kan begränsas. Den föreslagna modellen syftar till att kvalitetssäkra insatserna ledsagning/avlösning och förutsättningarna för att insatserna utförs på ett rättssäkert sätt. Brukarperspektivet beaktas genom att den enskildes synpunkter tydligare kan fångas upp och krav på kompetens i utförandet säkerställer att syftet med insatsen uppnås.

Anställning av anhörig kan godkännas om det finns synnerliga skäl vilka bedöms av berörd enhetschef. Synnerliga skäl är till exempel om den enskildes behov svårligen kan tillgodoses på annat sätt än genom anhöriganställning på grund av att det exempelvis krävs ingående kunskaper för att säkerställa att stödet ska kunna ges tryggt och säkert. Synnerliga skäl kan också vara att en medicinsk utredning visar att brukaren har svårigheter att ta in ny personal.

Objektanställningar

Definitionen av objektanställningar innebär att en person är anställd för att utföra insatser hos enbart en brukare, och inte åt några andra. Begränsningar i objektsanställningar föreslås gälla endast när den objektanställda är anhörig.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är positivt att möjligheten till anhöriganställningar och objektsanställningar begränsas. Förvaltningen delar utredningens förslag om att anställning av anhöriga endast ska godkännas i situationer där det finns synnerliga skäl. Alla brukare inom målgruppen, som är en särskilt sårbar grupp, ska ha insatser som sker på ett rättssäkert sätt med insyn, dokumentation och uppföljning.

Förvaltningen anser att det behöver tydliggöras i stadens riktlinjer hur bedömningen ska ske om en anhörig behöver anställas och vad som är synnerliga skäl. Det är viktigt att bedömningarna blir likställda i staden, oavsett var brukaren bor. Det bör även göras tydligt vad som menas med medicinska skäl i riktlinjerna.

Begränsning av anhöriganställning/objektsanställning föreslås omfatta förälder, barn eller andra släktingar. Förvaltningen anser att begränsningen skulle kunna utvidgas till att omfatta även vänner till brukaren.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Bilaga

Objekt- och anhöriganställningar inom ledsagarservice och
avlösarservice.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2020-01-29